RÅDETS REKOMMENDATION

av den 12 juli 2011

om Sveriges nationella reformprogram 2011 och om avgivande av rådets yttrande om Sveriges uppdaterade konvergensprogram för 2011–2014

(2011/C 217/03)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD UTFÄRDAR DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken ([1]), särskilt artikel 9.3,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

efter att ha hört ekonomiska och finansiella kommittén, och

av följande skäl:

(1) Den 26 mars 2010 antog Europeiska rådet kommissionens förslag till en ny strategi för sysselsättning och tillväxt, Europa 2020-strategin. Denna strategi bygger på en utökad samordning av den ekonomiska politiken, med inriktning på ett antal nyckelområden där åtgärder behövs för att öka EU:s potential för hållbar tillväxt och konkurrenskraft.

(2) Den 13 juli 2010 antog rådet en rekommendation om de allmänna riktlinjerna för medlemsstaternas och unionens ekonomiska politik (2010–2014) och den 21 oktober 2010 ett beslut om riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik ([2]), vilka tillsammans utgör de *integrerade riktlinjerna*. Medlemsstaterna uppmanades att beakta de integrerade riktlinjerna i sin nationella ekonomiska politik och sysselsättningspolitik.

(3) Den 12 januari 2011 antog kommissionen den första årliga tillväxtöversikten, varigenom en ny era av ekonomisk styrning inleddes i EU liksom den första europeiska planeringsterminen för förhandsintegrerad politisk samordning, med förankring i Europa 2020-strategin.

(4) Den 25 mars 2011 godkände Europeiska rådet prioriteringarna för konsolidering av de offentliga finanserna och för strukturreformer (i linje med rådets slutsatser av den 15 februari och 7 mars 2011 och med hänvisning till kommissionens årliga tillväxtöversikt). Det underströk behovet av att prioritera återställandet av sunda offentliga finanser och hållbar finanspolitik, minskad arbetslöshet genom arbetsmarknadsreformer och nya insatser för att öka tillväxten. Medlemsstaterna uppmanades att omsätta dessa prioriteringar i konkreta åtgärder som ska ingå i deras stabilitets- eller konvergensprogram och nationella reformprogram.

(5) Den 29 april 2011 lade Sverige fram 2011 års uppdatering av konvergensprogrammet för perioden 2011–2014 och sitt nationella reformprogram för 2011. De två programmen har granskats samtidigt.

(6) Före den ekonomiska krisen 2008–2009 hade den svenska ekonomin i mer än tio år haft stark tillväxt, med inhemsk efterfrågan och nettoexport som drivkrafter. Sverige har en exportinriktad ekonomi med omfattande finansiell sektor som därmed påverkades starkt av utlandets kraftigt minskade efterfrågan och krisen på finansmarknaden under 2008. Detta medförde att BNP sjönk med 5,1 % år 2009 och att arbetslösheten steg från cirka 6 % till drygt 9 %. Tack vare ett gynnsamt utgångsläge utan behov av större justeringar för hushållen, banksektorn och den offentliga sektorn, samt adekvata penningpolitiska och finanspolitiska åtgärder, blev nedgången relativt kortvarig och drabbade främst den exportinriktade tillverkningssektorn. När världshandeln åter ökade, genomgick den svenska ekonomin en mycket stark och omfattande återhämtning med en real BNP som ökade med 5,7 % år 2010. Automatiska stabilisatorer och diskretionära åtgärder gjorde sammantaget att det offentliga saldot minskade från ett överskott på 3,7 % av BNP år 2007 till ett underskott på 0,9 % år 2009, för att sedan åter komma i balans år 2010.

([1]) EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.
([2]) Bibehålls för 2011 genom rådets beslut 2011/308/EU av den 19 maj 2011 om riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik (EUT L 138, 26.5.2011, s. 56).

(7) Utifrån en bedömning av det uppdaterade konvergensprogrammet enligt förordning (EG) nr 1466/97 anser rådet att det makroekonomiska scenariot bakom de finanspolitiska beräkningarna förefaller rimligt, utom för 2012 då det är mer optimistiskt än kommissionens vårprognos. Den finanspolitiska strategi som beskrivs i det uppdaterade konvergensprogrammet är adekvat, eftersom den skulle bidra till uppfyllande av Sveriges mål att på medellång sikt uppnå ett överskott på 1 % av BNP över konjunkturcykeln. Detta skulle ge en viss säkerhetsmarginal för att förhindra att referensvärdet på 3 % av BNP överskrids vid framtida nedgångar. I programmet beräknas den offentliga sektorns överskott öka från 0,6 % av BNP år 2011 till 3,7 % år 2014, som är programmets slutår. Denna förbättring beror på en förmodat stark ekonomisk tillväxt, för programmet innehåller inte några konsolideringsinsatser under dessa år. Riskerna för de finanspolitiska målen uppväger i stort sett varandra. Eftersom programmets inkomstprognos är något försiktig för 2011, kan utfallet bli något bättre under innevarande år, medan vissa nedåtrisker för de finanspolitiska beräkningarna från och med 2012 kan hänföras till optimistiska makroekonomiska antaganden. Det finns en risk för konjunkturförstärkande finanspolitik, eftersom regeringen har angett att ytterligare expansiva finanspolitiska åtgärder i 2011 års budgetproposition kan genomföras från och med 2012, om det finns tillräckligt budgetutrymme (här ingår ett femte steg i jobbskatteavdraget för lönearbetare, en ytterligare höjning av skiktgränsen för statlig inkomstskatt, en sänkning av mervärdesskatten för restaurangtjänster och sänkt skatt på pensioner). Med hänsyn till den demografiska utvecklingen är det därför viktigt för Sverige att föra en finanspolitik som säkerställer att det medelfristiga målet fortfarande uppfylls. Enligt kommissionens senaste bedömning framstår risken avseende de offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet som låg.

(8) Den nuvarande situationen på hus- och bolånemarknaderna är en potentiell källa till instabilitet. Efter en kortvarig och mindre korrigering under finanskrisens kulmen, fortsätter huspriserna i Sverige – till skillnad från i andra länder – den kraftiga stegring som pågått sedan andra hälften av nittiotalet och ligger nu på rekordhög nivå. Med husprisernas kraftiga stegring har hushållens skuldsättning också ökat till rekordhöga cirka 170 % av den disponibla inkomsten vid halvårsskiftet 2010. Dessutom har en stor del av bolånen tagits med rörlig ränta och låg amortering. Detta gör svenska hushåll särskilt sårbara för räntehöjningar eller sämre sysselsättningsutsikter. En större korrigering på bostadsmarknaden skulle kunna få negativa följder för den makroekonomiska stabiliteten genom högre finansieringskostnader för banker och genom att hushållen sänker sin konsumtion för att få balans i ekonomin.

(9) På den svenska arbetsmarknaden har tredjelandsmedborgare och ungdomar en relativt svag ställning jämfört med EU-genomsnittet. Det är viktigt att dessa gruppers ställning på arbetsmarknaden förbättras, om den totala sysselsättningen ska kunna öka och tillgången på arbetskraft långsiktigt förbättras så att man kan möta den demografiska utmaningen med en åldrande befolkning. För närvarande genomför den svenska regeringen flera reformer för att öka båda gruppernas sysselsättning, som ökade medel till coachningsinsatser, praktikplatser, yrkesutbildning för vuxna, lärlingssystem, riktade lönesubventioner och skräddarsydda språkkurser i svenska. I den senaste statistiken finns det klara tecken på en generell förbättring på den svenska arbetsmarknaden, utom för utlandsfödda kvinnor.

(10) Kommissionen har granskat Sveriges konvergensprogram och nationella reformprogram. Den har beaktat inte bara programmens relevans för en hållbar finanspolitik och socioekonomisk politik i Sverige utan även i vilken utsträckning som EU:s regler och riktlinjer har iakttagits, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i EU genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på EU-nivå. Den anser att programmen på ett adekvat sätt behandlar de för Sverige viktigaste problemen. Medan regeringens finanspolitiska strategi att fortsätta uppfylla målet på medellång sikt är lämplig, bör man från och med 2012 nogsamt undvika en alltför expansiv finanspolitik vid god tillväxt. Riskerna för makroekonomiska obalanser bör uppmärksammas, särskild riskerna med stigande huspriser och hushållens ökande skuldsättning. Dessutom bör deltagande på arbetsmarknaden bland svaga grupper övervakas och förbättras, särskilt för ungdomar och utlandsfödda kvinnor.

(11) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat Sveriges uppdaterade konvergensprogram för 2011 och dess ståndpunkt [1] avspeglas särskilt i dess rekommendation (1) nedan. Med beaktande av Europeiska rådets slutsatser av den 25 mars 2011 har rådet granskat Sveriges nationella reformprogram.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS att Sverige under perioden 2011–2012 gör följande:

1. För en finanspolitik som säkerställer att det medelfristiga målet fortfarande uppfylls.

[1] Enligt i artikel 9.3 i förordning (EG) nr 1466/97.

2. Vidtar förebyggande åtgärder för att hantera de makroekonomiska riskerna med stigande huspriser och hushållens ökande skuldsättning. En bred uppsättning åtgärder kan övervägas, exempelvis översyn av bolånesystemet, inklusive kapitalkrav på banker, hyresreglering, fastighetsbeskattning och byggnadslov.

3. Övervakar och förbättrar deltagandet på arbetsmarknaden bland unga och andra svaga grupper.

Utfärdad i Bryssel den 12 juli 2011.

På rådets vägnar

J. VINCENT-ROSTOWSKI

Ordförande